

12/x-57. реп. 18 см. 167
Дворцово-палатно

ВОТОВА

BOYDORP

НОВА ЄВРОПА.

II. Що властиво діється з нами і цілою Європою? Ми відчуваємо великі здвиги, — але як їх маємо собі усвідомлювати? Яке в тих здвигах є становище України? Які провідні ідеї ворожі Україні, які ні?

Такі питання є змушений ставити собі кожний Українець від вересня минулого року.

Усвідомім собі на початку провідні ідеї Європи, що ми-нає. Ми їх болісно відчували. Лад Європи 1919 — 1939 був для Українців далеко небезпечнішим, ніж лад понаползонівської Європи до 1914 р. Тоді ми принаймні мали можливість фізичного розросту під Росією, політичного під Австрією; не виключений був й культурний поступ в обох країнах. Роки буряної української державності 1917—1920 р.р. були, воєнним слідом того розвою і розросту. На цю державність впали догори Версаль, Тріанон, Ріги, постанова амбасадорів з 1923 р., — як присуди смерти.

Пізніш виявилось, що мужі Заходу підписали присуд смерти на саме фізичне існування українського народу. По кількох-надцяти роках польської господарки обраховують знавці на 1, 2 міль. страт у людях. Совітська господарка на українських землях при мінімальному обчисленню вигубила 2—4 мільйони Українців. З одного боку спустошена Кубань, з другого боку пу-стошиться Підляшша, Холмщина, Лемківщина. В тій поверсальській Бритійській Європі Українці, живий і великий нарід, не мали б будучности; не мали виглядів більших від єгипетських фелляхів чи індійських паріїв. Ні, мали менші: повстання фелляхів, чи пасивний супротив індійців всеж був важним, бо гальмував рух на великих торговельних магістралях. Ми були на боці від тих магістраль. Нами органічно не могла цікавитися Британія, — в руках англійської адміраліції, фінансових дук, чи маси тих, чи інших рентієрів не було акцій України, подібних до акцій іранської нафти, шведського заліза, чи суданського бавовняника.

Не було України, як плютократичного поняття. Наша кров, наші змагання — не йшли на біржі, були привидом для банкірів.

І цього вистачило, щоб ми на-вік були записані, як то-вар, як худоба, як погній, маловартісним народам, що підступом нас опанували. Ніхто не сколихнувся в Європі, коли чеські, ру-мунські, польські дигнітарі касували розпорядження, що сяк-так боронили культуру і майно та фізичну безпеку Українців. Що ж сказати про положення України в Совітах? Англійська, а за нею і світова масонерія в 30 роках нашого століття встановила "табу". Бо і що обходило Британію совітський резерват деспотії й садизму? Він не першкаджав у праці льондонському Ситі.

Україна навік була приписана до своїх гнобителів, навік мала стати глухим кутом світового господарства, навіть уже не "шпихліром" Європи. На щастя то "навік" тривало тільки 19 літ

І ось минає на наших очах Європа Версаль і Ситі. Нерівно бє пульс дивіденд і страг, минає версальська Європа, ця на зовні політично сумнівна однозгідність з її лігою народів і санкціями, а внутрі - грою бірж і тиранією промислових магнатів. Діються глибші речі, гине Європа 900-сотих років з її архаїчністю державних устроїв, із суперечністю політичних методів і врешті з грізною анархічністю техніки. Упадає ще одно підложе, понаполєонівська Європа, що через неї переможний Альбіон проклав шляхи свої імперської торгівлі.

Ці шляхи тепер перервані, архаїчні парламенти замовкли біржі - розгублені. Британія в останнє закликає до одности Європи; тимчасом вона сама чужа і не знає Європи. Балкани, Кавказ, Україна - це карти, що їх Захід не вмів взяти в свої руки; не вмів оцінити зросту італійського динамізму. Цілком не оцінював Німеччини, не передбачив комуністичного перегнивання Франції. За маревом стабілізації не завважив змін в Європі. Коли не завважив, не передбачив, - значить не має права панувати. Такий є закон провідництва.

Коли тепер гине британський лад в Європі, - не маємо чого жалувати, бо колиб на Україну прийшло ще таких десять чи двадцять "британських літ", - миб дійшли до свого національного похорону, не гіршого від похорону Ірландії в XVIII стол.

II./Старий порядок в Європі вже не вернеться; він згубив свій престиж, а це найважлише.

Якже зарисовується той новий лад? Коли переглянемо добре пропагандивну і партійну літературу Німеччини, - важніші статті публіцистів в чоловічій пресі Берліна, що їй вторує італійська преса, - знайдемо відповідь. Побачимо підвалини нової Європи.

"Європа є замала", - кажуть публіцисти, - вона не може зістатися на далі роздріблена і розсварена, не може нищити себе в самообійчих війнах. Час скінчити з демократизмом і надмірним політичним індивідуалізмом малих народів. Вони повинні свою охорону і своє господарство доручити провідництву великої, могутньої держави. Час прийти до європейської солідарности. Така солідарність на чолі з Німеччиною і Італією забезпечить всім народам Європи мир, добробут і самостійне життя."

Які характеристичні прикмети державного життя? В цьому державному ладі? В виразні три прикмети:

а/ Усунення ривалізації великодержав в Європі. Має зникнути політична гра коаліції, антант і союзів. Не потреба буде народам і їх державнім мужам лаявувати поміж суперечними домаганнями великодержав. Гарантією їхнього спокою стає Німеччина і з цього впливає друга прикмета нового ладу.

б/ Знесення державних армій в Європі. Німеччина, як і Італія має досить сил, щоб здобути і зберігти новий порядок. Не буде ні від кого вимагати, щоб хтось за неї бився, чи жертвував собою, її військо репрезентує колективну безпеку. Комунікаційна сітка, відповідно зцентралізована, репрезентувалаб колективне господарство нової Європи. Загально-європейська комунікаційна система малаб побудити продукцію всіх закутки Європи. Завдяки ній малиб повстати нечувані господарські і культурні осяги. Повставби надзвичайний добробут в Європі, прийшлиб часи творчої радості і будівництва. Ходить лишень про те, щоб народи Європи зрозуміли свою власну користь і наповнили цей солідаризм вірою й ентузіазмом.

III./ Такійби був в загальних обрисах новий грядучий лад. Тимчасом уже боротьба за нього принесла Україні деякі користи. Упадок Польщі, яка "по версальськи" мала зліквідувати українство протягом двох-трьох років - користь перша. Другий виграш - це врятовання від большевицької смерті кількадесяти тис. Українців, а серед них немалої вартости людей.

Чи будуть ще дальші користи для України з тої перебудови Європи?

Розгляньмо справу, як вона представляється в даному моменті. Збирання нової Європи йде двома методами. Одна на заході, метода безпосереднього підбивання, як напр. в Голландії; друга - метода посереднього проникання, як напр. на Балканах, в Греччині, чи Туреччині. В даному моменті, ані проникання ані підбивання не йде в напрямі України. В даному моменті кількасот тисяч Українців, що знайшлися в германо-італійській Європі не становлять в ній і пів процента населення. Чи варто навіть говорити про їхнє політичне значіння підкреслюємо, в даному моменті. Чи можна навіть дивуватися, що досі не було жадного офіційального політичного кроку в відношенню до Українців зі сторони Берліну і Риму.

Та це все не перешкаджає нам поглянути на справу по расистівськи в цілій її монументальности.

Ми, Українці, не є проти спільноти держав, нас не дивує своєрідний образ Європейських Зєдинених Держав. Чейже ще в 1917 р. скликав Михайло Грушевський на федераційний зїзд надчорноморські народи і народи Сходу. Нас приваблює образ спільноти народів, однак найбільше нас цікавить те, як повстане новий лад в Європі. Зацитуймо. "Покищо Німеч-

чина не оголосила жадних воєнних цілей, - пише барон фон Трошке в своїй "Війна за Європу", чи "Боротьба за континенти" /1940/, - лишень сказано, що війна буде проваджена аж до остаточного розгрому Англії. Однак є хтось інший, тісно здружений з Німеччиною державний муж, а власне Дуче, що сказав виразніше. Це він заявив, що тепер справа йде не про границі держав, лишень про цілі континенти ще піде, отже не про зміну посідання в Європі, лишень про посідання в цілій земній кулі".

Партнери до великої гри, кольоси промислу, велитні, щодо населення й теренів, яскравішають в наших очах. Злучені держави Америки, зайнявши британський Гондурас, опановують тим самим Середню Америку, передовсім Мексику і Гватемалю, все більшого напруження осягає їх проникання до Південної Америки. Вони стягають свої сили, сили континенту Америки. В Азії творяться два континентальні кольоси. На чолі Великого, Далекого Сходу стоїть Ніппон. Його впливи через монгольські й мусульманські країни сягають аж до Уралу й Кавказу. Евразійський бльок совітів гарячково вишукує опертя для себе і на далекому Сході і на Заході, на самій границі нової, германо-італійської Європи.

Видно вже важніші спірні терени. Китай з його чотириста мільонами покупців, майже порожня Австралія, пребагата Індонезія, Індія й африканські колонії, Серед того всього видно сили, що виступлять пазніше: фанатичний арабський світ, Україно-Кавказ, поодинокі домінії південно-американські народи.

Восередковання цих велитнів-партнерів Америки, Далекого Сходу, совітської Евразії й Європи є змістом сьогоднішнього, політичного дня. Їх зударення - змістом завтрішнього.

В тому зударенню європейського бльоку з іншими світовими бльокми /не у внутрішніх європейських війнах / і є будучність України. В тому зударенню будуть потрібні цілком нові, монументальніші, як досі, методи організації держав, господарок і воєн. В тому зударенні виглядатиме не одна теза теперішніх плянувателів, як утопійна. Врешті, в тому зударенні виросте сила одного малознаного, а не малого народу Європи. Він більше дозрів тотальної боротьби, як багато інших народів, йому блище є державна монументальність, як тим народам, що не пережили соціального зоднороднення. Процеси, що в ньому відбуваються і що їх не відчуває навіть власна інтелігенція, приготовлюють його до великої ролі. Нарід цей є сусідом Німеччини, а експанзія Німеччини іде не морськими шляхами, як в Англії, лишень суходоловими.

Але це відродження є питанням не даного моменту, не навіть нинішнього, і не завтрішнього, лишень позавтрішнього дня.

ЮРІ.

ПІДСОВІТСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ГОВОРИТЬ.

/Розмова відбулась в кінці 1929 р. між господарем-емігрантом, що перебував в укр. війську від 1917 р. - і совітським старшиною-ветеринаром, що прийшов разом з совітським військом до валинського повітового міста К.. Подаємо докладно оповідь емігранта, не опускаючи нічого з розмови з огляду на її характеристичність./

"Як я прийшов з Берези, то застав большевиків і побачив щов них нічого не змінилось. Тільки стали ще більш примітивні, як у 1918 р.

Військовики і дядьки-колхозники говорять туманно. Їхні машиністи і урядовці не кращі, всі дуже темні. Це таке вже радянське виховання. Два місяці сидів я під большевиками і тільки з кожним розмовляв. Серед тих розмов найбільше щирю мав я з одним ветеринаром.

От собі стоїть жовнір; нічим не відрізняється від жовнірської радянської маси. Тільки в розмові чується щось.

Якось розпиталися; оказався з Полтавщини. Запошую.

Приходить він у вечері, потай. Ватянка, штани ватяні, ложка деревляна за халявою. "Настояща російська Михрютка". Ну трудно, - поставив горілку. "Жінко, давай вечеряти".

Пє обережно. Оповідає: вісім разів міняв фак. Енергію має. Про когось сказав: "То інтелігент, він не рухливий."

Набрав я довіря, питаюсь:

-Знаєте, сиджу й думаю: іхати звідси, чи не іхати?

-Не зоставайтеся під владою совітів.

Техніка життя.

-А виж якось живете?

-Бачите, я живу, але я посідаю мімікрію. Ми до того роками привикли. А ви не потрапите. Нам скажи в очі яку хоч дурницю, то ми з нею спокійно згодимось.

-Таж мене сталінська конституція боронитиме.

-Та що там конституція, -по ній ніщо не змінилося. Вишлють на БАМ, або на Алму-Ату. Там так зимно, що гірше, як смерть. Не бачив я нікого, щоб звідти повернувся. Звідти й втекти не дають.

-Чи беруть і села?

-Так. Коло нас село, -яких 80 дворів, - то вивезли зовсім. Ніхто, не те, що не вернувся, але ми про них нічого не знаємо.

Говорить це спокійно, з усмішкою.

-Я вас не лякаю: то зовсім реальне.

-А мені, емігрантові, вже надокучило тягання: і поляки, і більшовики.

А він-у сміх.

-Ото велике диво. Гетьман Кальнишевський 27 років просидів у камінному мішку, а вам не хочеться на Алму-Ату їхати.

-А так таки, щоб не їхати, щоб зостатися?

-Може то й не вдасться, але пробуйте. Тільки мімікрія рятує. Ви от погляньте на мене. Своім зовнішнім виглядом ви не можете відрізнитися від сірої маси. Нехай краще вам зауважать, що ви не голені, чи порвана одежа, чим будете завжди в порядку. Тен пер - щодо вашого думання, вислову, -то далеко краще, щоб вас кожний, що з вами балакає, рахував за дурнішого, ніж він сам.

Бійтесь не тільки говорити те, що ви думаєте, але навіть думати не так, як написано в чергових "Вістях". Не кажу вже про якусь опозицію проти осіб, чи чинників урядових, але навіть з тими приятелями, що дійсно не з сторінниками радянського устрою, треба бути обережним у розмові. Не для страху доносу, а тому, щоб свій ум вправляти в напрямі лєсяльности.

Не прив'язуйте ніякої ваги до благ матеріальних. Все, що маєте, рахуйте відразу, що то не ваше. Якби прийшлося віддавати то все на жадання Н.К.В.Д., чи якоїсь установи, -то робіть то з дуже задоволеним виглядом, "не турбуйтеся, товариші, не трудіться, завтра рано я вам все це принесу". І дійсно принести.

Але ще раз скажу: як вас почнуть тягати по допитах/ /чого ви при найліпших обставинах не уникнете/, -то старайтеся бути як найдурнішим.

-Як я придивився до тутешніх допитів, то дуже трудно.

-Довгими вправами можна дійти до того. Підрадянським ре-

жімом ми навчилися такими мудрими бути, що і очковитая змія в порівнянню з нами, то є голуб. Розумійте, ніколи з ними повагом, - а краще боком і язичком: мель, мель, мель.

-Щож вас, докторе, спонукує оповідати мені всі ті речі? Виж мене не знаєте, рискуєте.

-Мушу собі дозволити на приємність, хоч раз поговорити по людськи. Ужс в перших боях попав я в Галичину, а потім на Волинь, - і знаєте, як мені своїми радами вдасться врятувати життя ще одній українській одиниці, то і то треба щитати, що моя місія на землі виповнена. Тому то й розмовляю, стараючись реально поставити справу і показати, як то єсть тим новим ра-

-Докторе, якжеж може себе чуть людина під таким гнетом? Чи ви маєте хвили щасливі?

-Знаєте, як зморюсь дуже за день, ляжу в ліжко і загриюсь, ото й моя щаслива хвилина.

Розмова перейшла на більш дружній тон.

-А от ви, докторе, чи легко розумієте мене, не дивлючись на те, що ми 20 літ були відділені кордоном?

-Цілком добре.

-Щож то таке? Родство душ?

-Того ніякі спроби, ніякі ушиски не можуть зробити для тих людей, що бачили щось друге, інше. Життя і думок ніяким, чуєте, ніяким терором не можна забити.

-Ну добре, - а маєте ви якісь звязки з українським національним рухом?

-Ще як молодий студент був звязаний із Союзом Визволення України. Я не захопив багато.

Дійсно цей молодий ветеринар хіба може 3-4 класи нормальної гімназії й захопив. Слідів цивілізації не було ніяких, Ви - дельцями й ножом орудував, як знаряддям смерти. - страшно було дивитися.

Жиди.

Розмова перейшла на те, як перейшли вибори, і чи пройшли жиди від району.

-Ні- один жид не пройшов, докторе.

-Дуже добре. Найбільша болячка підрадянського життя, це жидівська справа. Хоч з тепер цікаве явище. На старті, з початку революції вони нас далеко здистансували. Але поволі ми, Українці, розчухалися і проникаємо у всі ділчки життя. Ота наша молодь потроху уже самою своєю масою починає дорівнювати жидівській, т. зв. совінтелігенції. От ще єсть зле тим, що вони расово організовані краще. Коли зберуться йотирі Українці і чотирі жида, - то ще нераз виходить по жидівському. Вони виступають од-нозгідніш.

-А яке положення жидів?

-Разне буває. От коло Камянця-жидівський колхоз і голодчі жиденята бігають, просять. І я ім з великою приємністю по 20 копійок кидав. Однак на вищих становищах дуже мало не жидів. Як побачиш кого з ромбами, - так і знай: старозаконний.

А головне, що приспособляємось до життя виробилася у тих людей арійських, совітських, така добра, що вже конкуренції жидів не відчуваємо. Крім того з багато мішаних подруж з жидами і це ослаблює їх семітську сповність. Правда, буває, що й мати, жидівке дає обрізувати свої діти від арійського батька, - то батько маю не божеволіє.

Розкажіть мені, докторе, які там у рідних місцях плюси і мінуси?

Почав ветеринар говорити, а мені здавалося, що він мене з теплої в холодну воду саджає і навпаки. Але я хотів знати істоту того життя.

Українська стихія.

-Рідні місця? Там уже шість технікумів. Вони заповнені. Самою с и л о ю м а с и, вони мусять бути заповнені. Стихія українська пре і вибивається нагору. Націоналізму в ній цілком нема. Молодь зсовєтизована на багато, багато відсотків.

-Щож її держить?

-Не так комунізм, як страшна віра в непереможність радянської армії. Це - підстава.

-А як ви серед молоді працюєте?

-Ми вже виробили собачий інстинкт і відчуття людини. Ми не розмовляємо довго, але вже по двох-трох словах відчуваємо, з ким розмовляємо.

-То знаєте, докторе, ви робите бідше, ніж ми робили на еміграції. Вже для того, щоб народилися люди вашої генерації, - варто було і воювати і емігрувати. Як мені здається, - ви не унікат на українській землі?

-О ні, ясно, що ні.

-Скількиж є в Україні ваших однодумців?

Задумався, обраховував.

-До ста тисяч буде.

-То нам, емігрантам, людям змученим, пора вже й відпочити?

-Ні, за всяку ціну заховайтесь фізично. Особливо тепер, кели цілий світ вийшов зі стану спокою і в цілому світі йде ферментация. Можна бути пережонаним, що колиб якась оказія в Україні трапилася, то ми її використаємо. Ф обличчі такої оказії чо го варті всі партійні суперечки у вас на еміграції? Ви кажете, що я в них досить добре орандуяся, - а мені вони здаються дитячими суперечками.

Еміграція.

-Отже, пане докторе, ми емігранти, - "пар отработаний". Ціла наша програма була по перше: від Сяну до Дону. То при вашій помочі вже здійснено. А по друге: Самостійна і незалежна. Це - вже певне для майбутніх поколінь, бо наше життя мабуть за коротке для цього. Але за перше слава Богу.

-То знаєте, мій дорогий, невідомо, чи "слава Богу", що перша частина програми вже здійснена. бо ми, сидючи там - знали, і то твердо знали, що є ще десь терен і група людей, які мають змогу щось робити, хоч і в дуже несприятливих умовах. Як я вже сказав, - мусите заховатися фізично, з огляду на міжнародню ситуацію

В міжнародній ситуації він найбільше побоввався удару совітів на Европу.

Совіти.

-Колиб хтось у кольосальні воєнні засоби совітів вдунув душу, - булаб біда для світа, і то не так для Заходу, як для Сходу. Бо для Москви головне не Еспанія, чи Фінляндія, лишень Далекий Схід.

-Деж вони, ті засоби? Чи у вас люде багаті, добре вбрані?

Сам пита^ю, але знаю, що там убожество таке, що собі трудно уявити.

-Хто має що із світової війни, то доношує. Англійці то мають "лєі" в штанах з чужої, а ми з власної шкіри.

- Деж то ваше багатство дівається?

-А щож зробити, коли ми цілий Китай своїм цукром кормимо, своєю амуніцією обслуговуємо. Бо земля наша багата, як родила, так і родить. Тай безробіття нема.

-Слухайте, докторе, як то є? В епоху волика чорненького казали, що землі нема, а тепер кричите, що нема кому її обробляти. Як то, в епоху трактора нема людей? Їхже менш потрібно.

-Ні, не в тім справа. Це справа технічних культур. Де сіяли жито, пшеницю, -там тепер зайняли величезне місце технічні культури, спроби хлопка /бавовняника/, буряки... Потреба людей кваліфікованих.

Будучина.

-Но добре, докторе, а щож дальше, чого сподіватися, що робить?

-Тепер нічого не можна робить. Тільки використовувати найдрібніші можливості.

-А потім, докторе, буде пізно, бо як самі кажете, молодь дуже легко советизується.

-Доки є такі, як ви, як я, -то ще багато можна зробити,

-Отже - робити, докторе?

-Ні, доки не штовхне хтось ззовні, нічого не можна робити.

-А як трапиться нагода, що з кимсь зчепляться ваші совіти?

-А - як зчепляться-то будьте певні, що ми за програмні тонкості сваритися не будемо. І нагоди не змарнуємо. А у всякому разі постараємось не змарнувати.

Підсовітський тип.

-А як там справи релігійні, докторе? Чи ви до церкви ходите чи віруєте?

-Но знаєте, чи віруючий, чи не віруючий, а перед Невідомим завжди шапку скидаю.

Зовнішність у нього чисто радянська, а істота абсолютно не відрізняється від нормального Українця із Заходу, чи еміграції. Тільки сто раз спритніший, життєздатніший, життєвостійкіший. Він абсолютно не чужий на життєві неповіднення і амбіції, в нього нелюдсько загартована воля. Там типи виковані і перийшли через такий вогонь, що все непотрідне випалене. Однак цей, з котрим я розмовляв, зберіг і людину в собі, і чистоту духа.

П - н.

"Ми ставимо на рідний край. Зясовуємо тут не прагнення вигнанців з рідного краю, лишень те, що, як відчуваємо, є правдою в тім краю. Там дозріли великі часи, і ми їх тут виразніше бачимо. Увесь політичний досвід, який маємо із зустрічей з чужинцями, на те лишень додається, щоб ми своє собі краще уяснили..

"Найбільш продуктивною формою труда - є масовий промисел. На шлях цього промислу Україна приходить в останніх десяти - літтях. Упромисловлення досягнуло великих розмірів, - треба обрахувати національний дохід з індустрії вже тепер на 55-60% цілого національного доходу. Масова машинова продукція все більше характеризує сучасне господарство України.

Але ми прагнемо вільного труда."

Ю.Л. "Панування, труд і лад".

"Мусить бути переведена в Україні належито продумана реформа сільського господарства в дусі новітніх постулатів "масової продукції", якщо край наш має виконати своє історичне післання, дане йому вищими силами!"

Лев Биковський. "Проблема сільського господарства в Україні".

"Зародок віри, ця іскра Бога, живе в кожній людині. Живе вона і в нашім народі, може більш, ніж в інших. Живе вона й у наших, найбільш відданих російському вихованню "атеїстів", навіть у правовірних наших більшовиків, що всеж таки скидають шапку перед Невідомим. Сильніші потрясення зрушать нас і зроблять ту віру більш живою, реальною."

Петро Шумовський. "Роздумування про апостольську церкву св. Андрія."

174

СВІТОГЛЯД, А НЕ ПАРТІЙНИЦТВО.

Біля 20 років тому назад московська навала підбила черен української держави. Військо разом з численними партіями перейшло Збруч, шукаючи захисту в сусідних державах. Відходили на еміграцію на короткий час, вважаючи це лише стратегічним кроком. Збройна боротьба за державність мала продовжуватися.

Так думало військо, так думали дипломати, так думали урядовці, так думала велика кількість громадян, що мусіла залишати рідну сторону.

Спробуймо схарактеризувати пересічного Українця, тодішнього типу, що майже чверть століття тому йшов на еміграцію.

Безперечно був це елемент переважно молодий, національно-свідомий, українсько-державницький, елемент з революційним запахом, люде чину, що кровю своєю припечатали боротьбу за волю України.

Але одночасно це були здебільшого люде обтяжені загально-російською культурою, з обмеженим, або невиразним світоглядом, що до загальних та українських справ. Це була, назагал подекуди унормована українська стихія, а не викристалізована, продумана свідомість завдань та можливостей українського призначення.

Тимчасовість еміграції поволі протягалася на десятки років. За першим ісходом поплили дальші хвилі втікачів з рідного Краю. Українці примусово побачили ширший світ, бо розпоротилися майже по всій Європі та Америці.

Тяжкі умовини життя вплинули на втікачів негативно й позитивно. Деякі з них відійшли згодом від своєї лінії, забули поволі, чому вони властиво пішли на еміграцію, які завдання стояли й стоять ще нездійснені перед ними.

Інші знову в нових умовинах, змагалися більш успішно з життям і мають сьогодні за собою поважні досягнення в царині зміцнення українства. До них згодом прилучилася й молодь, що вироста на еміграції. Всі вони старалися не тільки зберігти давні ідеали але розвинути їх та поглибити. Вчилися передовсім від чужинців, серед яких перебували. Можна назвати цей процес - д о с п і в а н н я м у к р а ї н с ь к р і п о л і т и ч н о ї д у м к и. Непомітно кувався тип тип новітнього Українця, в е л и к о д е р ж а в н и к а.

Всесвітній здвиг 1939-40р.р. прискішив та більш-менш закінчив у головних зарисах цей кристалізаційний процес.

Війна та революція одночасно спричинилися до інтенсивної переоцінки дотеперішних цінностей. Викликали потребу зорєнтуватися у провідних ідеях та подіях у всіх царинах життя, на цілому світі й викликання їх передовсім для українських відносин.

Спробуємо засинтезувати загальний світогляд новітньої людини, особливо в царині політики. Годі викладати тут про це докладно. Можемо лишень накреслити кілька першнів цього світогляду, маючи українську інтерпретацію.

Передовсім проблема загального настання. Різні т. зв. "хворі люде", італійці, еспанці, турки, альбанці, німці донедавна, арабський світ і т. д. прокинулися до нового життя. Різні народи й раси з вірою в кращу будучність почали навипередки не тільки в революційному темпі перебудовувати свої внутрішні відносини, але рушили й збройно здобувати собі нові життєві простори. Відбувається якесь новітнє перселення народів. Отже - оптимізм, динаміка й числення на власні сили є головною передумовою нового, чинного світогляду. Сентиментальність, меланхолія і т. п. - відійшли до архіву. Нинішній світ належить до твердих людей.

Перед Українцями сучасний всесвітній здви́г відкриває нові велитенські можливості. Звідти й мораль: треба з вірою, в успіх, ретельно та вміло братися за працю. За нас ніхто не зробить й нічого нам даром не дасть. Матимемо тільки те, що самі здобудемо.

Другим питанням є справа расова. Нині на історичній арені ведеться боротьба не окремих народів, а більших комплексів - рас. Кожна з них старається зміцнитися в якості й кількості. Звідси відповідна расова політика, змагання до виплекання в расі першнів позитивних та усунення негативних, що осладжують її тілесно й духово. Стосується асортимент відповідних засобів, як при очищенні раси від деяких хворих, небажаних чужинців і т. п. З другої сторони плекання спортів, належного добору подруж, заохочування до розмножування і т. д. Кожна раса старається оправдати й скріпити своє становище, навіязуючи до віддалених в часі пра-предків /ріжного роду міти/. Мотивує свої посуви різними післанництвами та резервує для своїх членів першенство в різних видах під кожнім зглядом на життєвому просторі, на який претендує. Все це старається обґрунтувати науково.

Численний український нарід, що від кількох тисячеліть заселює свою територію, належить до міцної динарської раси, має на своєму життєвому просторі, в басейні Чорного моря, своєрідне призначення, - отже має право й повинен провадити таку саму расову політику, як і інші раси світу.

Українська раса так само мусить бути справжнім господарем простору, який вона заселює. Одночасно мусить вона бути міцною й

175

одноціальною. Тому треба усунути всі чужонаціональні домідки, що її ослаблюють, як напр. росіяне, жида, татари і т.п. Одночасно треба заохорити расу, поборюючи різні хвороби й горілку, до шурманна наш нарід, як опіум китаїців. Далі треба промагувати розмноження Українців, щоб збільшити здібність експансії раси, стягати Українців з закордону до рідного краю і т.д. Це є політика, яку кожний господар провадить у своїм господарстві, кожна одиниця у своїм приватнім житті: політика гартування тіла і духа.

Справи економічні протязі останніх літ дізнали великих змін. Передовсім остаточно розвіявся міф золотої валюти. Гроші, як засіб обміну, основані на праці, зняряддах, сирівця, довірю, маєткові цілого народу, а не на золоті/до того ще й позиченому за кордоном/. Це дуже важне для нас. Провадячи планову і ретельну господарку, маємо це все на своїх землях, у праці своїх громадян. З другого боку праве власності на землю й будівки повинно належати вжключно до Українців.

Далі встановлено, що ступінь заможности народів залежить передовсім від розвою промисловости. Гірництво й хліборобство підпорядковані промисловости. Тому всєю силою мусимо стреміти до індустріялізації краю, до перетворення його в тип промислово-рільничий. Тоді не тільки піднесемо народній добробут, але й будемо відогравати гідну роль серед народів Серноморського басейну та Передньої Азії. Сполучення веднї й великодержаві України та Кавказу дає ідеальні можливости в цьому напрямі.

Новітні раси/або великі народи/ще й тому потужні, та розвивають велику духову динаміку внутрі й назовнімо мають суспільну однородність, котра призводить їх до суцільного світогляду. В Україні досі суспільність розшматована не тільки на окремі класи, але й на національности. Українець досі був і переважно хліборобом, жид купцем, міщанином, росіянин - промисловцем, урядовцем. Годі тут говорити про якусь суспільну справедливість та одність. Переважають різні інтереси й напрямки. Наслідки цього якраз виявилися підчас московсько-большовицької інвазії на Україну і ще не один раз боляче її відчуємо. Треба цю дисгармонію усунути. Після осягнення расового очищення й однородности населення, належить так скоординувати працю села й міста, хліборобства, гірництва й промисловости, щоб скрізь працював той самий тип громадянина. Одність праці викличе одність світогляду й певну гармонію життя.

Остаточно стверджено скрізь слабкість одиниці, міць гурту. Звідси повстає не раз великий переріст влади держави, її тоталістичність. Однак надаємо велике значіння вільному солідаризмові. Тому величезну майбутність в Україні безперечно матимуть при обмеженім праві власности гуртові форми ді-

альности - кооперація всіх родів, самоврядування, мішані спілки і.т.д.могутимуть і мусітимуть виконувати завдання непосильні окремим одиницям.

Справа релігійна на всьому світі є нині в занепаді. По - мічається велику кризу християнства. Справа ц е р к о в н а є може специфічно українською, національно-консолідаційним чинником. Від давніх давен Україна була осередком Української А - д а м о л ь с ь к о ї Церкви св. Апостола Андрія Первозванного, єрархічно рівної з осередком римським та царгородським. З часом ця тя - лість єрархії перервалася та перейшла з київського до москов - ського центру. Тому нині відбудовуючи своє самостійне церковне життя, мусимо вернути до традиції нашої незалежної національної св.-Андріївської церкви.

Технічно між іншим, це зводиться в сучасних обставинах або до вибору свого патріярха, або до перенесення патріярхату царгородського на Україну, тому, що в Туреччині він вже став ана - хронізмом. З другого боку консолідація раси вимагає витворення у н і в е р с а л ь н о ї у к р а ї н с ь к о ї н а ц і о - н а л ь н о ї ц е р к в и з втіленням до неї всіх християн - ських церков на Україні.

При кінці справа з о в н і ш н ь о ї п о л і т и к и . Констатуємо факт, що від 1914-го року поволі перебудовується світ. Тому перебуває в безустанних революціях та війнах. Правдою дібно це триватиме ще довгі роки, якщо не десятиліття, заки з цієї всесвітньої метушні народиться новий порядок річей.

Війна 1914-18 р.р. викликала на Сході Європи большевиць - ку революцію спрямовану на захід. Реакцією на це були революції італійців та німців. В результаті виникла війна 1939-40 р.р. Вона спрямована покищо на Захід Європи. Одночасно військові події переносяться на Південь до Африки. Тіж самі обставини перенесуть війну невдовзі на Балкани, на Схід Європи та до Передньої Азії. На Далекому Сході від кількох років виступає Японія активно, му - с у л ь м а н с ь к и й с в і т м о д е р н і з у є т ь с я та консолідується.

На наших очах відбуваються велитенські здвиги, величаве змагання рас, що борються від тисячеліть за свої життєві простори, на котрих намагаються закласти новітні великодержави. Живемо власне в такому, а не іншому періоді історії.

Зрозумілим тому стає, що мислити й ділати в царині зовніш - н о ї п о л і т и к и м у с и м о т а к о ж п о з а к о н а х н и н і ш н и х ч а с і в .

Виходимо з концепції української раси, що від кількох ти - сячеліть бореться за свій життєвий простір в басейні Чорного моря. В різні періоди історії українська раса збройно будувала свої великодержави, що займали значну частину цього басейну. Напр Великодержави українських князів: Володимира Великого, Святослава

Завойовника, нарешті славна Чорноморська Велика держава Митридата Евпатора. Татарське лихоліття спиноло розвій нашої великодержавности, зводячи її в XVII-XIX вв. до спорадичних держав значно обмежених в просторі та короткотривалих в часі. Вони були лише частинками колишньої української великодержавности. Але традиції рас і велич держав з міцними та тяглими. Тому в обличчі велитенських світових здвигів зрозумілим стає наш поворот не до новітньої державности в XVII-XIX вв., а до ідеалів стародавньої, відвічної української - Чорноморської Великодержави, що охоплювала Чорне море та простягалася від Гирла Дунаю до гирла Волги та Араксу/Закавказзя/. Завданням найближчих українських поколінь є не тільки відновити цей стан посідання, але й поширити його на всі береги Чорного моря та Каспія. Українська Великодержавність означає панування Української Раси на Півдні з приязно протягнуеною одночасно правицею до народів Передньої Азії/нашої пра-батьківщини/.

Дотеперішня історія реально виказала, що на Сході Європи не має місця для двох великодержав, української та російської. Досі московська поволі нищила українську аж запанувала в формі сучасної російської великодержави. Від 1914 р. помічаємо рах швидше, раз повільніше відворотний хід історичних подій; тому нашим обов'язком є використати всі можливості в напрямку ослаблення, а далі і цілковитого знищення на завжди російської великодержавности. Мусимо збройно й морально спричинитися до розшматування сучасної Північної Росії та Сибіру на низку дрібних національних держав, зводячи Московщину політично й культурно до невеликої держави. Навіть тоді мусимо постійно тримати сторожу на Півночі в формі контролі над Московщиною.

Ось головні первні світогляду багатьох новітніх Українців. Ці первні викристалізувалися за час їхнього перебування на еміграції та під впливом сучасної світової української дійсності.

На еміграції пішли 20 років тому громадяни багатьох українських земель та багатьох напрямків. Згодом до них прилучилася еміграція з Карпатської України та новіша галицька з 1939 року. Більшість тих партій та гуртків поволі розклалися. Це відноситься передовсім до льокальних та соціалістичних напрямків. Вони були повстали наслідком хвилевої ситуації по різних закутках українських земель, або як ідеологічне москофільство.

З більших гуртків чисто українських залишилися з тих часів ще сторонники Української Народньої Республіки та Української Гетьманської Держави. Згодом вже на еміграції повсталася третя група - Українських Націоналістів, що об'єднує переважно українську галицьку молодь. Велике число громадян з багатьох причин перебуває поза межами цих напрямків.

Згадані напрямки мають спільні та свої притаманні, створідні прикмети, негативні та позитивні сторони. Всі вони виповнили ряд цінних сторінок в історії України. Але здається, що нині вони в своїх концепціях та організації стали вже не-вистачаючими супроти велетенських завдань і вимог, які вису-ває сучасне життя перед українською расою.

Бурхливе життя щоднини несе зміни, творить нові форми ре-люції, віщує нові ще невиразні форми буття. Воно вимагає від нас зрозуміння революційного бігу подій, продумання та орієнта-ції, щораз то під іншим кутом в минулих і майбутніх українсь-ких справах. Звісно, то не легка річ. Але мусимо працювати над своїм світоглядом, який треба змодернізувати, якщо хочемо вико-ристати відповідно сучасний історичний момент. і не робити по-милок, за які прийдеться платити знову руїною і новою емігра-цією. Кожний Українець повинен нині бути наскрізь сучасною лю-диною, бути готовим до кожночасної акції. Поданий світогляд, як мінімум орієнтації, повинен бути майже однаковий у всіх Україн-ців, незалежно від їх партійної приналежності.

Він впливає з колишнього світогляду української емігра-ції зперед 20-ти років, але ріднить від нього головню біль-шим розмахом та узагальнює думки й події за останні чверть в і к у України 1917-21 р.р. також мали відмін-ний в дечому світогляд від своїх попередників з 1905 року.

Сучасний напружений момент вимагає загального укр а-їнського судильного світогляду, що відповідає духові й обставинам часу. Гадаємо, що ним є власне світогляд новітнього Українця расиста-великодержавника. З ма-гаємо до викликання революційного адвигу української раси до перебу-дови і внутрішнього устрою в душі расових послулитів та запанування Українців у своїй Великодержаві над Чорним морем.

Таке поставлення справи є лишень загальною концепцією, до котрої, на нашу думку, повинні пристати всі Українці. Вона не вирішує форм великодержавности. Форми ті устійнить україн-ська раса у відповідному часі в Україні. Форми ці позстануть з реального політичного життя цілої української ра-си. До такого реального політичного життя змагає хіба всякий чесний Українець.

Л.Б.

Очищення раси, -індустріялізація й одність труда, -Укра-їнська Апостольська Церков, панування на Півдні, сторожа на Півночі, це-н а п р я м н і р а с и с т і в.

РАСИСТІВСЬКА ДУМКА.

На початку представниками расистівського світогляду були окремі особи, яким ішло передовсім про поглиблення українського національного "Я". Не завжди навіть вони називали себе расистами, але сила і виключність їхнього національного почуття, пошукування найглибших джерел власної національності і віра в геній українського пня зближує їх до расизму.

Найвиразнішою постаттю з них є безумовно різбар М и х а й л о Г а в р и л к о, що походив з Великої України, перебув війну 1914-18, як Усусус і впав, як повстанець на чолі повстання проти московських большевиків. Його світогляд чітко зарисований і зівстався тільки в пам'яті близьких йому людей та листах. Про М. Гаврилка дамо ще окрему працю. Так само своєрідним мистецьким расизмом тхнуть праці А л ь б і н о в с ь к о г о /псевдонім одного з київських Тарасівців/ що видав в 1918 р. в Одесі свою "Думу про Тараса Шевченка" зі званою відозвою про "свій Дім".

Расистівська думка в науці є тісно зв'язана з початками української археології, отже з київською історичною школою професора В. А н т о н о в и ч а. З тої школи вийшов професор В а д и м Щ е р б а к і в с ь к и й, автор "Формації української нації". Без цієї книжки світогляд українського расиста був би завжди неповний.

Початки політичного расизму знайдемо в брошурах і відчитках Ю р і я Л и п и в р. р. 1936-39, як: "Українська Раса", "Українська Доба", "Українське провідництво". Праці його, як "Призначення України"/1938/ і "Чорноморська Доктрина"/1940/ - це проба синтезу української расової політики.

В останніх місяцях з'явилися реферати, що докладніше окреслюють політичний світогляд расистів. "Панування Труд і Лад" виявляє чотири головні тези світогляду: расове очищення, однієть упромисловленої праці, теза закордонної політики і, як завершення українська апостольська Церква. Праця М. Б и к о в с ь к о г о "Проблема сільського господарства в Україні", розглядає під кутом економії наслідки індустріалізації України. "Роздумування про апостольську Церкву св. Андрія П. М у м о з с ь к о г о, в глибоко шляхотному релігійному тоні підкреслюють зв'язок Раси і Церкви. Справи сусідів України обговорюють брошури в німецькій мові: Л. Г о л е й к а "Політичні відносини в Польщі в р. р. 1918-39 і Ю. Л и п и" "Росія й її геополітичні можливості".

З популярних видань треба згадати брошуру прихильника расизму, Я. В и н н и к а "Жиди в Україні" та летючку т. зв. "Український та арійський параграф". Обидві друквані за дозволом нім. влад. Летючка розійшлася в багатьох примірниках по селах, головним чином Холмщини.

ПРЕСА, КНИЖКИ, РЕФЕРАТИ...

Живим людям, які пішли на поневір'яння задля політичних справ, можна заборонити виявляти себе політично друком, чи в зібраннях, але не можна заборонити жити політично. Бо інакше вони не вміють. Кожна вільна хвиля Українця є політична, кожий віддох є політичний, саме існування його на світі є вже важним політичним фактом.

Струси і здвиги останнього року поставили перед кожною одиницею питання: чи ти приготований? чи ми приготовані? який сенс нашого існування тепер? завтра? позавтра?

Ця тривога /нераз маскована крикливою певністю/ проблискує в багатьох сучасних розмовах, зустрічах, листах, - зате менш виразна в т.зв. офіційній пресі.

х х
х

Завдяки заходам сотн. Дмитренка вийшов під фірмою У.Н.І. в Варшаві твір проф. І. Ш о в г е н о в а "Енергетичні ресурси на українських землях". Невеличка ця праця /24ст./ є властиво ключем до багатьох праць на цю тему. Дає вона загальне поняття про запаси енергії на шости головніших областях України. Праця обговорює поза запасами копалин також і водну, вітрову енергію та запаси дерева.

х х
х

Праця Дра М и х а й л а А н т о н о в и ч а "Пограничник Босий" /Прага, У.І.Ф.Т./ відкриває одно з інших енергетичних джерел України, але не землі, а крові. Рухливий кольтоніст Поділля Равбріттер XVII ст. і основник Бершаді, - "Босий" заслуговує на власне, хай і невеличке місце в історії тисячолітніх змагань українського народу за доступ до ... Чорного моря."

х х
х

М а к с и м О р л и к в своїй "Ідеї й чинї України" 1940, намагається дати поважний конспект основ і політики націоналізму, яко партії. Одна прикмета цієї книжки вражає, - недоцінення расової засади. Дицим є таке речення "не расові первні визначають історичну вартість і силу нації та людини". Чи ж динарська раса, що дала Європі, як Східній, так і Західній мис - тецькі вартости та релігійні, що дала світові найблискулішого

в історії Європи завойовника - Олександра Македонського, не може визначити історичної вартості української нації? Чи не дає їй надій на будучину? Чейже Україна єдина велика нація в Європі, що висловлює динарську расу?

Пізніше зі ст. 48. довідуємося, що автор ісповідує вищість "першенство нордійської раси і людини". Але душу України творить інша раса.

х х
х

Найважчим завданням для Українців - перебудувати свій власний світогляд, зробити його незалежним від чужих, ворожих учителів. Візьмим таке геополіт. поняття, як "Східня Європа", - що накоїло й накоїть ще багато лиха в пропаганді й політиці. З цим поняттям, що існує від недавна, криється чиста незрушальність неподільність російської держави і - тільки. Бо більше є споріднености і в кліматі, і в людях, і в культурі - між Україною і, скажимо, Болгарією, чи Кавказом, як між Україною і Мордвою, чи Комі.

Тому як революційну заяву треба узнати - утвердження поняття "Чорноморського простору", Чорноморської Європи", - що її краї звязані безпосередньо морем, і всілі - на чорноморських ріках. Чорноморська Європа, - це поняття, геополітично беручи, далеко науковіше. Обіч нього напевно повстануть інші виразні геополітичні поняття на руїнах "Східньої Європи".

Власне Чорноморський Інститут поставив собі за завдання досліджувати взаємний звязок чорноморських країн і їхні впливи. В перших працях його бачимо: "Чорноморську доктрину" Юрія Ципи і "Туреччину" Льва Биковського.

х х
х

Такі книжки, як репортаж В. Б і р ч а к а "Карпатська Україна" - з'являються у Французів по двадцяти-тридцяти роках по описуваній події, у інших народів, ще пізніше. Ї в них для сучасників занадто болісні сторінки, особливо, як вони написані так живо й талановито, як у В. Барчака. Написав він свою річ з метою вплинути на вольовість. / "Не повторювать на будуче помилок" /, а книжка впливає у пересічного читача на почуття і може пригнобити, або й зневірити. В кожному разі така праця підкреслює, що існуватиме Україна лиш, як по в а ж н е і велике будівництво.

х х
х

Вадим Щербаківський, ця одна з найвпливовіших індивідуальностей в сучасній українській науці, подарував невеличку, друковану в Празі в 1940 р. працю /в т. III праць У.І.Ф.Т./п.в. "Концепція Грушевського про походження українського народу в світлі палеоетнології". На 16-ти сторінках дав дуже багато. Ще раз підкреслив він там, що "народня психологія" це щось випадкове, але являється результатом виховання, самим життям в певних умовах протягом довгих тисячоліть. "Цього М. Грушевський недоцінював, а навіть не помічав в Україні малоазійсько-кавказьких елементів. Він навіть без всякої підстави приписував круглоголовий український антропологічний елемент тюрко-татарам, хоч тип в дійсності є Динарський, тобто мішаний з малоазійського та нордійського елементів, і не має нічого спільного з тюркським.

Далі Щербаківський рішуче заперечує перестарілу і запозичену переважно від московських учених теорію Грушевського в справі праслов'янського "розселення" предків Українців з болот і лісів півночі. Він доводить, що українські праплемена безперервно посідали дійсну територію аж від неоліту. Цілковито інша культурна обстановка творила характер нашої раси. "Не сусідство медведів і білих, тільки сусідство Литви від півночі, Кавказу, Егейщини та великих культур півдня від полудня... Тут була зовсім інша релігія, зовсім відмінні обряди, ніж на півночі."

Щербаківський бере на себе дуже багато. З одного боку, як піонер-каменярь розчищує дорогу від перестарілих теорій, як "розселення Слов'ян", спільність прабатьківщини слов'ян, "скитське мистецтво." З другого боку дає глибоке і справедливе пізнання расової істоти України, органічно зв'язуючи її з надчорноморськими країнами.

х х
х

Книжка Фердинанда Фріда "Венде дер Вельт-віртшафт"/1940/ - хіба найліпша загальнодоступна праця на цю тему, що є в сучасній німецькій літературі. Багато тез в ній близькі українському расизмові, а передовсім теза, що хаотичний романтизм господарчого здобування минув, а з ним минула й доба вільної світової господарки. Книжка одночасно і антикапіталістична і антимарксистівська.

Обіймає вона кольосальний матеріал і тому не диво, що автор потрапить зробити великі помилки. Такою помилкою є в розділі "Російська загадка" - твердження, про господарчу "замкненість Росії". Навпаки - на цій території була віддавна суперечність Півдня і Півночі.

Але про це подамо в спеціальній статті.

х х
х

Серед таких рясних тепер гектографованих українських видань, - у енерівські видання займають дуже скромне місце. Їхні бюлетені не мають патосу. В супереч гетьманським виданням, що все натякають на кінець квітня 1918 р., вони на ніщо не натякають. Закордонна традиція У.Н.Р. від 1918 р. не є безперервною.

Однак в січні 1940 р. запропонував Німеччині молодий Лівницький відновити Берестейський договір. Зробив це мабуть більше з несвідомости, як відваги.

х х
х

Гетьманська "На відсіч" перейшла з гектографу на друк. Квітнєве число цього журналу творить щось в роді завязка новітньої української "Блакитної книги", з портретами і життєписами. Є в тім певність людей, що реально вже багато зробили.

На еміграції останніми часами немало осіб приступило до гетьманської організації. Розвинулася преса. Згадаймо хочби журнал І.Гладилевича "Гетьманець".

В Кракові були дискусійні вечори М.И. на тему: будучність підсовітських Українців. Перемогла думка, що по совітським тоталізмі прийде там розцвіт індивідуалізму й демократії. Липинського майже не цитовано, - зате цитовано промови гетьманича з його подорожей.

х х
х

Холмщину мало не покорив архієпископ Серафим, а властиво т.зв. "Собор руських архієреєв в Сремських Карловцах", що їм підлягає еп. Серафим.

Про цей "Собор" видрукував працю в сербським "Архив за правне науке" /46, 1939 / відомий знавець церковного права проф С.В.Троїцький. Професор стверджує, що т.зв. Єпископський Совет і Цілий Собор не має жадного публично-правного положення в Югославії, жадної законної бази, цілковито залежить від сербської адміністративної самоволі і є такою правовою аномалією, що неминучо повинна зникнути.

Отже підлягаючи Серафимові, підлягалиб православні Українці ... сербській поліції.

В кожному разі на Холмщині чорні росіяне /таї дехто з українських провідників/ зробили все, щоб покорити Холмщину під ноги сремських Карловиць, а також розсварити галичан і негаличан у Холмі. На це існують документи, що їх подамо в слідуєчому збірнику.

х х
х

Книжечку "Ром, Полэн дунд ді Україне" написав п. Янов; вийшла вона перед самою війною в 1939 р. і є

висловом тривоги пересічного росіянина, що Українці відійдуть від московського церковного центру, хочби завдяки тільки зручній політиці Ватикану. Україну автор знає з повістей М. Гоголя і Д. Мордовця з пол. XIX ст.

х х
х

З харбінської "Надії" довідуємося, що від жовтня 1939 р. в Токіо почав виходити орган Міжнародного Антиконтинентального Союзу "Антикомуністичний Вістник". Варта уваги в ньому праця І в а г а к і-я "Боротьба за незалежність України, як джерело європейських непорядків".

Співробітники "Ант.Віст." - це - переважно знані політики Н і п п о н у та професори Токійського університету.

х х
х

В "Збірці Юрія Ляйббрандта" вийшла напівархивальна праця Х. Куглера "Грослібенталь", історія німецької колонії Великої Вакаржі коло Одеси. Найцікавіше в ній це "Вступ", що трактує про зміст німецької колонізації в шести головних пунктах: над Волгою, коло Петербурга, над Чорним морем, на Волині, на Кавказі і в Сибіру та Середній Азії.

Р а с и с т .

В ВЕЛИКІЙ ДРАМІ РАС І НАРОДІВ, ЩО РОЗПОЧАЛАСЯ В ВЕРЕСНІ 1939 р. - МИНУВ ПЕРШИЙ АКТ - ЗАПАНУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ, РОЗПОЧАВСЯ ДРУГИЙ - РОЗПОДІЛ БРИТІЙСЬКОГО СВІТУ, В ТРЕТІМ АКТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКЛИЧЕ ДО ВИСТУПУ УКРАЇНЦІВ.

П'ЯТЬДЕСЯТЬ ЛІТ ТОМУ.

Великі речі мають свій скромний початок і свій, не раз важкий шлях розвою. Розуміння скромного початку дасть глибше зрозуміння і цілого розвою і цілої великої речі. Бо той початок є численне зерно.

П'ятьдесят літ тому в липні заложено на могилі Тараса Шевченка - Братерство Тарасівців.

Всупереч всьому: чужоземному оточенню і своїм людям. Вони виступали проти українофільзму і модного марксизму: центральна група І. Липю на чолі в Харкові; група М. М. Іхновських - в Києві; Вол. Шемет - в Лубнях, на Полтавщині; В. Боровик - в Житоїрі; Д. Сигаревич - в Одесі.

Гасло їх: "треба вже тепер приготувитися до українського державного життя," - здавалося чимось нечуваним, навіть в кругах української молоді. Виступ молодого гуртка Тарасівців, - пише у своїх спогадах Сергій Шемет, - на велелюдних сходинах різноплемінного київського студентства робили враження якогось донкихотства. Це були виступи людей якогось іншого світогляду, зовсім тоді не модного і масою студентства не визначеного... Багатьом здавалося це просто "бажання кооригінальничати". Хіба можна про такі речі серйозно говорити? Отже можна було "серйозно говорити" про чужу будучину, а не свою.

Гасло, "вже тепер, не оглядаючись на жадні чужі території, треба будувати власні підстави державности", - лякало провідників. Динамічний, цілий напекльований чужими цитатами, Драгоманов з жахом називає ціле гасло "макіявелізмом", змаганням до урядовського "антихристового царства". Там на Заході для нього є дійсність у Швайцарії, у Провансі, але не тут у цих молодих людях.

Гасло державности/як тепер гасло великодержавности/денервует. зв. реальних політиків. Стремім до маленького, до обсаджування посад, - не дражнім нікого, - каже Е. Чикаленко про свою розмову з Ів. Липою в 1897 р., - бож "вони задушуть нас"; "не треба нам пропагандою самостійництва лякати поступові кола" і вже в своїх спогадах додає: "тепер я бачу, що я і мої однодумці помилялися."

Так помилялися.

Почилялася вихована в чужих, неукраїнських^{III} колах молодь, помилялися тогочасні дижурні наслідувачі Заходу, помилялись реальні політики.

Треба було вже в 90-тих роках не засліплюватися потужністю панівних чужинців, а приготувлятися до власної державности. Термін був дуже короткий. Не в 1915 р. потрібний був Союз Визволення України, а 25 літ раніше, — тодіб може 1917 рік абсолютної дійсности в будові держави не застав Українців неприготованих.

Врешті прийшла проба державницька, вицувана Тарасівцями; — да, як прийде інша і вже не така далека проба великодержавна — і до того маєм бути готові.

А коли і впадемо, то як шляхотні гранітові каміння до шляху в будучину, а не, як болото.

І по пятидесяти літах, коли знов у нас починаються розмовки про "щось неведучке, хоч трошки українське" і про "недражнення" — стіймо пр'своіому. І відчуймо с в о з так глибоко, як відчув це один із Тарасівців, пишучи з'язниці. /Іван Липа до матері в 1894 р., І6.ІІІ./

"Це повинно бути так, повинно бути по нашому і буде по нашому неодмінно, бо наші бажання виходять з самого серця народу і вони органічні, стихійні, як стихійний з і сам народ. А що може остоятися проти стихії?"

Ми за українську стихію і її виявлення. І в цій нашій правді ми сильніші і від збочених чужою культурою і від засліплених своєю реальною політикою.

Юрій Липа.

З М І С Т .

Вступне слово	3 ст.
Нова Европа. — ЮРЛ	4 "
Підсовітський Українець говорить	7 ст.
Ц.Н.	8 ст.
Світогляд, а не партійництво. Л.Б.	15 ст.
Расистівська думка	21 "
Преса, книжки, реферати	22 "
Пятьдесять літ тому	27 "